

Vägledning för ansökan om tillstånd att använda annan platsfördelning och alternativt urval.

(gäller för utbildning som börjar efter maj 2022)

Inledning

Denna vägledning syftar till att ge lärosätena stöd till att utarbeta sina ansökningar om tillstånd att använda annan platsfördelning och alternativt urval.

Bemyndiganden m.m.

Regeringen bemyndigar i 7 kap. 15 § högskoleförordningen (1993:100) Universitets- och högskolerådet (UHR) att, om det finns särskilda skäl, medge att en högskola till en viss utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare får göra en annan platsfördelning än vad som framgår av 7 kap. 13 § och fördela platserna på grundval av någon eller några av de urvalsgrunder som anges i 7 kap. 12 § högskoleförordningen. En viss andel av platserna ska dock alltid fördelas på grundval av betyg och resultat från högskoleprovet.

Till utbildning med konstnärlig inriktning har UHR enligt 7 kap. 15 a § i samma förordning, bemyndigande att medge att alla platser fördelas på grundval av särskilda prov, eventuellt i kombination med andra urvalsgrunder.

Se mer under avsnittet om Bestämmelser om urval i högskoleförordningen.

Det som UHR ska pröva

I en ansökan prövas de särskilda skäl som lärosätet anger för att göra en annan platsfördelning än vad som anges i 13 §. Om ett lärosäte vill använda urvalsgrunder som anges i 7 kap. 23 § till mer än en tredjedel av platserna på en viss utbildning, prövar UHR även de urvalsgrunder som ska användas.

Urvalet syftar till att de mest lämpade sökande ska antas och ska göras på ett sådant sätt att godtyckliga bedömningar minimeras. Det är därför nödvändigt att det är tydligt för den sökande på vilka grunder som urvalet görs och att de urvalsinstrument som används är lämpade för att göra urvalet på dessa grunder. Det är viktigt att lärosätet har tydliggjort detta inför en ansökan till UHR.

Tillståndens giltighetstid

Varje tillstånd som ges avser ett eller flera antagningstillfällen, normalt ges tillstånd som gäller för sex terminer. I vissa fall ges tillstånd till kortare

tidsperioder. Vid tidperiodens slut kan lärosätet ansöka om förlängning av tillståndet.

Hur man ansöker om tillstånd

Ansökan om annan platsfördelning och alternativt urval görs via det webbformulär som finns på UHR:s webbplats; uhr.se. Ansökan görs genom att fylla i efterfrågade uppgifter i formuläret samt bifoga ansökan och eventuella ytterligare bilagor.

Tidpunkt för ansökan

De urvalsinstrument som används till en utbildning bör vara väl kända för sökande i god tid innan första anmälningssdag inför en ansökningsomgång.

Lärosätet behöver i planeringen av arbetet med en ansökan ta hänsyn till myndighetens handläggningstid. Normal handläggningstid är 6-8 veckor, men tiden till beslut kan vara längre eller kortare beroende på ansökans kvalitet. I tidsutrymmet ingår tid för handläggning, eventuella kompletteringar samt beslut.

Om en ansökan inkommer för nära inpå första anmälningssdag för en antagningsomgång, eller inte kompletteras på ett tillfredsställande sätt för att ett beslut om tillstånd ska kunna fattas vid en rimlig tidpunkt i förhållande till första anmälningssdag kan UHR fatta beslut om avslag. Endast i undantagsfall kan beslut fattas efter första anmälningssdag, men innan sista anmälningssdag.

Innehållet i ansökan

En ansökan behöver innehålla följande delar för att UHR ska kunna ta ställning till den:

Basuppgifter

- *Rektors underskrift*. Om uppgiften har delegerats till någon annan ska detta framgå.
- *Kontaktuppgifter* till kontaktpersonen för ansökan.
- En *kortfattad beskrivning* av utbildningen samt utbildnings- och/eller kursplan.

Uppgift om prövning ska göras enligt Högskoleförordningens 7 Kap. 15 § eller 15 a §.

15a § gäller utbildning som har konstnärlig inriktning, 15 § gäller övrig utbildning. Lärosäte ska själva ange i ansökan enligt vilken paragraf ansökan ska prövas.

15 § - Ett visst antal platser ska fördelas på grundval av betyg och högskoleprov.

För utbildning som ska prövas enligt 15 § ska en viss andel av platserna alltid fördelas på grundval av betyg och högskoleprovsresultat. Förordningen anger inte hur stor, eller liten, denna andel bör vara.

I förordningens 7 kap. 13 § ges de två urvalsgrunderna betyg och högskoleprov lika stor andel. En platsfördelning som innebär att de båda urvalsgrupperna har lika stor andel bör i så stor grad som möjligt bibehållas. Om lärosätet önskar använda ett alternativt urval till 50 % av platserna bör urvalsgrupperna betyg och högskoleprov således ges 25 % av platserna vardera. Om ett alternativt urval önskas användas till 80 % av platserna bör urvalsgrupperna betyg och högskoleprov således ges 10 % av platserna vardera osv..

Om lärosätet önskar att andelarna ska fördelas på annat sätt mellan betyg och högskoleprov ska ansökan innehålla en motivering till varför.

15 a § - Konstnärlig inriktning

För utbildning som ska prövas enligt 15 a § ska det framgå att utbildningen har konstnärlig inriktning. Att utbildningen har konstnärlig inriktning kan framgå på olika sätt, beroende på vilken utbildning ansökan gäller.

”Konstnärlig inriktning” åsyftar utbildning som befinner sig inom ett konstnärligt område, men som inte leder till en konstnärlig examen. UHR bedömer att kursplaner i de flesta fall ger tillräckligt med information, förutsatt att kursens innehåll och mål visar att kursen befinner sig inom ett konstnärligt område. Skulle det utifrån kurs/utbildningsplan vara otydligt kan lärosätet på annat sätt behöva visa på den konstnärliga inriktningen till exempel att utbildningen är klassad inom ett konstnärligt huvudområde/huvudområdesgrupp eller att den rapporteras i ladok i en ämnesgrupp inom konstnärligt område.

Beskrivning och motivering

Ansökan ska innehålla en motivering till den önskade platsfördelningen samt, om en alternativ urvalsgrund ska användas till mer än en tredjedel av platserna, en beskrivning av det valda urvalsinstrumentet. Den önskade platsfördelningen och urvalsinstrumentet ska kunna motiveras av innehållet i utbildningen.

Platsfördelningen ska beskrivas i sin helhet mellan de urvalsgrupper som ska användas.

Av motiveringen ska framgå de särskilda skäl som finns för att till utbildningen använda ett alternativt urval och en annan platsfördelning.

För de fall lärosätet vill använda en *annan urvalsgrund* till mer än en tredjedel av platserna ska ansökan innehålla en beskrivning av urvalsinstrumentet samt en motivering till varför det föreslagna urvalsinstrumentet ger relevant

information om de sökande till utbildningen som inte betyg och högskoleprov kan ge.

En grundläggande förutsättning för rättssäkerheten är att behörighetskrav och urvalsgrunder hålls isär, eftersom vissa behörighetsbeslut går att överklaga.

Förlängning av tillstånd - utvärdering

I en ansökan om förlängning av ett tillstånd ska lärosätet bifoga en utvärdering där effekterna av urvalet ska följas upp.

I uppföljningen bör lärosätet redovisa och analysera antal sökande och antagna, studenternas prestationer, studieuppehåll, studieavbrott etcetera. Uppgifterna om de sökande ska redovisas fördelade efter kön. Även en självvärdering av urvalsmodellen bör ingå. Om lärosätet har gjort andra uppföljningar och utvärderingar av det alternativa urvalet bör resultatet av dessa också redovisas.

Bestämmelser om urval i högskoleförordningen

Nedan följer en kort sammanfattning av de bestämmelser gällande urval till utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare och som har bäring på UHR:s beslut om tillstånd att använda annan platsfördelning och alternativt urval. För samtliga bestämmelser hänvisas till 7 kap. högskoleförordningen (1993:100).

12 § Vid urval ska hänsyn tas till de sökandes meriter.

Urvalsgrunder är

1. betyg,
2. resultat från högskoleprovet enligt 20 § och
3. urvalsgrunder som avses i 23 §.

13 § Vid urval till en utbildning ska platserna fördelas med

1. minst en tredjedel på grundval av betyg,
2. minst en tredjedel på grundval av resultat från högskoleprovet, och
3. högst en tredjedel på grundval av de av högskolan enligt 23 § bestämda urvalsgrunderna.

15 § Universitets- och högskolerådet får medge att en högskola vid urval till en viss utbildning får göra en annan platsfördelning än den som anges i 13 § och fördela platserna på annat sätt på grundval av de urvalsgrunder som anges i 12 § om det finns särskilda skäl, exempelvis då högskoleprovet bedöms ha en låg prognostiserande förmåga och det råder låg konkurrens i högskoleprovsurvalet. En viss andel av platserna ska dock alltid fördelas på grundval av betyg och resultat från högskoleprovet. Ett medgivande ska avse ett eller flera bestämda antagningstillfällen.

15 a § Universitets- och högskolerådet får medge att en högskola vid urval till en utbildning med konstnärlig inriktning får fördela samtliga platser på grundval av sådana särskilda prov som avses i 23 §, eventuellt i kombination med andra urvalsgrunder enligt 12 §.

23 § En högskola får bestämma urvalsgrunder i den utsträckning som följer av 13 § första stycket 3. En av högskolan bestämd urvalsgrund ska bestå av sakliga omständigheter som är av betydelse för utbildningen.